

Op buurtniveau komen allerlei belangen, acties en doelstellingen bij elkaar, zowel fysiek als sociaal. Het is best een ingewikkelde puzzel om daar op een zinvolle en effectieve manier samenhang in aan te brengen. Met het project BuurtSaam wordt een moedige poging gedaan.

Nieuwe vormen van samenwerking voor optimaal resultaat in de buurt

BuurtSaam





OVER DE WERKPLAATS

In de Werkplaats ontwikkelt en stimuleert Platform31 een zorgzame leefomgeving samen met gemeenten (ruimte, sociaal, wonen), wijk- en buurtnetwerken en gebiedscoalities. We helpen bij het ontwikkelen van (nieuwe) kennis en leren van elkaar en van de voorbeelden die er al zijn. Samen met de deelnemers bekijken we hoe dit toegepast kan worden in de eigen (nog te ontwikkelen) aanpak.

We richten ons op het lokale traject waarbij we vergrijzing en het langer thuis blijven wonen koppelen aan de gebiedsagenda. Op die manier krijgt de sociale, gezonde en seniorvriendelijke leefomgeving een plek in bijvoorbeeld de gebiedsvisie of het uitvoeringsplan van de woonzorgvisie van een gemeente. We zorgen daarnaast voor een bredere kennisdeling, waardoor praktijklessen, instrumenten en methoden beschikbaar komen en deze benut kunnen worden in andere wijken en andere gemeenten.

In totaal worden zeven Werkplaatsen in het kader van BuurtSaam ontwikkeld. Twee daarvan doen ook mee aan het ontwerp onderzoek (zie kadertekst op pagina 8). De samenwerking met LSA bewoners en de inbreng van het ABCD-model sluit goed aan op wat wij bieden.

[(Annette Duivenvoorden, Platform31)]



(foto: Wouter Bos / gemeente Oss)

Het langer zelfstandig laten wonen van ouderen is een breed gedragen beleidsstreven, onder meer van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Om daar grip op te krijgen, is de buurt of wijk vaak het geëigende schaalniveau om daar concreet actie op te ondernemen. Zo kwam het ministerie op het idee om BuurtSaam te initiëren. Het doel: goed ingerichte buurten voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Buurten die uitnodigen tot langer zelfstandig wonen voor ouderen en zorgbehoevenden.

Maar hoe creëer je zulke buurten? 'Ik denk dat je breder moet kijken dan alleen ouderen en zorgbehoevenden als je "goed ingerichte buurten" tot stand wil brengen', zegt Mirjam Karsten. Zij is namens het Landelijke Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA bewoners) betrokken bij BuurtSaam. 'Leefbaarheid is bijvoorbeeld een basis-ingrediënt voor goed functionerende buurten. Daar kunnen allerlei groepen en initiatieven aan bijdragen. En dat kun je met gerichte acties ondersteunen. Ik vind BuurtSaam een heel

interessant initiatief om nieuwe vormen van samenwerking te beproeven en zo de leefbaarheid in buurten te verbeteren. Samenwerking tussen partijen die anders misschien apart van elkaar zouden opereren en daardoor niet het maximale uit hun acties halen. In dit project werken we samen met het College van Rijksadviseurs (CRa) en kennisorganisatie Platform31. Een goede combinatie van organisaties denk ik om ook echt die nieuwe, brede vorm van samenwerking gestalte te geven.'

Werkplaats en ontwerp onderzoek

Concreet komt BuurtSaam neer op het ondersteunen van samenwerkingsverbanden (gebiedscoalities) tussen bewoners, gemeenten en andere organisaties met plannen voor de fysieke leefomgeving, gericht op het levensloopbestendig wonen in de buurt. Het is een onderwerp waar veel leden (bewonersinitiatieven) van LSA bewoners al aandacht voor hebben. De actieve gebiedscoalities krijgen twee werkvormen aangeboden: de Werkplaats, waar

OVER ONTWERPEND ONDERZOEK

Het College van Rijksadviseurs (CRa) is een van de samenwerkingspartners van BuurtSaam. Voornaamste inbreng is het gebruik van ontwerpend onderzoek. Hiermee worden concrete ruimtelijke handvatten ontwikkeld die de leefbaarheid, gezondheid en ruimte voor ontmoeting stimuleren. Het zal in minimaal zes buurten worden toegepast. De hoofdvraag aan het begin is telkens: op welke wijze kan een gezonde en sociale buurt gestimuleerd worden? Aan het eind van het ontwerpend onderzoek heeft de gemeente een ontwerpvoorstel bestaande uit:

- * Een ruimtelijke en sociale analyse van de buurt
- * Een (toekomstgericht) buurtverhaal
- * Stedenbouwkundige ingrepen en inrichtingsvoorstellen voor de openbare ruimte
- * Architectonische ingrepen op gebouwniveau die voorzien in geclusterde woonvormen en ruimte voor ontmoeting stimuleren

De ontwerpvoorstellen gaan zowel over de korte als over de lange termijn. De resultaten worden onderdeel van de gemeentelijke gebiedsvisie en/of uitvoeringsplannen.

(bron: www.collegevanrijksadviseurs.nl)

Platform31 voor aan de lat staat, en Ontwerpend Onderzoek, waarvoor het CRa in totaal zes gebiedscoalities begeleidt (zie ook de kaderteksten). De Werkplaats is primair gericht op het leren; van elkaar en van soortgelijke initiatieven. Bij ontwerpend onderzoek staat ook het leereffect centraal, maar dan aan de hand van een concrete ontwerpogave. Met als achterliggende gedachte dat ontwerp een soort gemeenschappelijke taal is die verschillende groepen samenbrengt.

De twee werkvormen kunnen een geschikt vehikel zijn om vruchtbare samenwerking op gang te brengen, maar of dat ook daad-

werkelijk gebeurt, hangt mede af van de manier van samenwerken. Mirjam heeft een uitgesproken opvatting over de rol en houding van de professional als er wordt samengewerkt met bewonersgroepen. 'Het is zeker in de beginfase belangrijk om niet te veel op de voorgrond te treden. Want voor je het weet leg je jouw professioneel georganiseerde en met ambtelijke normen onderbouwde systematiek op aan bewoners. Hun wensen en belangen raken dan ondergesneeuwd en weg is de synergie.'

Asset Based Community Building

Naast een zekere terughoudendheid bepleit Mirjam een brede blik van de pro-

OVER ABCD

Bij ABCD (Asset Based Community Building) worden gemeenschappen gezien als ecosyste- men die zich in hun samenhang ontwikke- len. Het uitgangspunt is dat gemeenschap- pen zichzelf altijd kunnen ontwikkelen.

Gemeenschapsontwikkeling heeft haar eigen logica. Maar om resultaten zichtbaar te maken, moeten bewoners de logica van de overheid volgen, vaak kwantitatief en in geld uitgedrukt. Daarbij ligt de nadruk eenzijdig op wat de opbrengst per beleidsterrein is. Dit vernauwt de blik op hoe succes eruitziet, want niet-geprijsde waarden en waarden die niet in een beleidsterrein passen, hebben er geen plaats in. Met ABCD wordt dat verhol- pen, zo laat onderzoek zien.

(bron: Wijkwijzer LSA bewoners)

fessional bij het beoordelen van opbreng- sten. 'Als je een grote fysieke ingreep in de buurt doet, bijvoorbeeld het vervan- gen van de riolering, wees dan blij als er veel bewoners zijn die willen meedenken over de plannen in plaats van de zorg dat te veel meningen de boel vertragen. Ruim bij het maken van de planning genoeg tijd in om hier serieus wat mee te doen. Want behalve draagvlak voor dat specifieke plan ontstaan er kansen voor iets wat wij "community building" noe- men: het duurzaam bouwen aan sociale verbanden in de buurt om de leefbaar- heid te verbeteren. We gebruiken daarbij het ABCD-model: Asset Based Commu- nity Building (zie de kadertekst, red.). Een van de voordelen van dat model is dat het veel meer opbrengsten laat zien dan wat je in beeld brengt met sectorale maatstaven, gekoppeld aan een ambte- lijke doelstelling.'

De komende tijd worden overal in het land 'Werkplaatsen' en sessies voor ontwerpend onderzoek belegd. Gewapend met een brede blik, terughoudendheid op de juiste momenten en het ABCD-model kan het een fraaie oogst gaan opleveren. *

(NIEUWE) FOCUS

Tijdens het gesprek met Mirjam Karsten werd meermalen duidelijk dat de manier van kijken naar een leefgebied vanuit LSA bewoners en Stadwerk sterk van elkaar verschillen. Bijgaande afbeelding illustreert dat misschien nog wel het beste: 'assets' kan in LSA-kringen allerlei dingen betekenen, behalve de betekenis zoals in Stads- werk-kringen gangbaar is ('fysieke objecten in de openbare ruimte').

